

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Mislimo po številkah.

Kar je človeški družbi pred vsem potrebno, to je zemlja, na kateri ji življa rastejo. Učenjaki se sicer trudijo, da bi belak, ki je v vseh naših živilih, napravili iz neživčnih tvarin, iz kamna itd. ali dozda se jim to še ni posrečilo. Nekaj, kakor sladkor že delajo, ali o tem se še ne ve, če ga more živalski organizem prebaviti. Torej je zemlja še zmiraj ona ljuba mama, ki lačne želodce nasiti in je zaradi tega poljedelec v človeški družbi tolike važnosti. Ne samo sebi in svoji družini, tudi drugim, ki se ne pečajo s poljedelstvom, mora on živila dajati. Odkar se davki v denarjih državi odrajujejo, se je začelo šteti, koliko ima kaka država zemljišč, koliko oralov, hektarov rodovitne zemlje pride na kmete, koliko na grajščine in veleposestnike. Ko so davčne mape delali, našlo se je nekaj teh števil. In te številke govore glasno: V Avstriji tostran Litve je okoli 800 davčnih okrajev. Le 82 okrajev je mej temi, v katerih se nobeno tako veliko veleposestvo ne nahaja, od katerega bi bilo tisoč goldinarjev zemljiškega davka plačati, pač pa je v vsakem davčnem okraju kako veleposestvo manjšega obsega. V 382 davčnih okrajih je več veleposestev; 40 odstotkov vsega tega avstrijskega veleposestva ima posestva v več davkarskih okrajih, 13 odstotkov pa v več kronovinah.

Na Nižjeavstrijskem, Češkem, Moravskem in v Šleziji ni nobenega davčnega okraja brez veleposestva. Na Nižjeavstrijskem obsega veleposestvo 25 odstotkov vsega zemljišča te kronovine. Izmej 381 oseb, ki te veleposestva posedujejo, ima 75 oseb vsaka čez 2000 oralov, teh 75 oseb je lastnik 16 odstotkov vse nižjeavstrijske zemlje. Od 62 teh poseduje jeden 2000 do 10 000 oralov, osem teh po 10 do 20 tisoč oralov, pet teh veleposestnikov vsak čez 20 tisoč oralov. K tem lastninam spada: 117 gradov, 30 žag, 4 žganjarije, 8 različnih fabrik, 32 opekarn, 60 mlinov, 18 kamnolomov, 6 apnenic (seveda velike, ki vedno gorijo), 2 glažuti, 6 pivovarn, 73 gostiln, 24 pošt, 1 lekarna, toplice itd. Katoliška cerkev ima v svoji lasti v tej kronovini brez župniških zemljišč: 115 tisoč oralov zemlje, samo samostan Lillienfeld okoli 37 tisoč oralov. Po izvestjih deželnega odbora nižjeavstrijskega, ima površno jedno kmečko zemljišče na Nižjeavstrijskem po 26 oralov. Če bi se ta zemlja, ki jo ima navedenih 75 veleposestnikov, ki dva tisoč do 20 tisoč gleštajo, po meri kmečkih posestev — 26 oralov — razdelilo, napravilo bi se iz nje okoli 22 tisoč kmečkih gospodarstev vsako z 26 orali in iz cerkvenega zemljišča, nevstevši župnišča, — 4700 kmečkih gospodarstev. (To

številjenje naj si dobro zapomnijo naši kmetje v zatiškem okraju, ki dobijo Cistercijence.) Ali nižjeavstrijski veleposestniki so še berači v primeri z veleposestniki na Češkem, Moravskem, v Šleziji, v Galiciji. Na Moravskem poseduje 145 veleposestnikov 24 % vse moravske zemlje, mej temi deset veleposestniki 5 odstotkov, 4 osebe 2 %, jedna oseba 5 % vse zemlje. Duhovščini je lastnih 3 1/2 % moravske zemlje. V Šleziji ima 36 veleposestnikov 26 % in cerkev 10 % vse šlezijske zemlje. V Galiciji poseduje samo 45 večjih veleposestnikov 700 tisoč hektarov, okoli 13 stotisoč oralov, 9 % vse gališke zemlje. Češka ima okoli 10 milijonov oralov zemlje. 362 veleposestnikov poseduje od te zemlje čez dva milijona oralov, približno 28 odstotkov vse češke zemlje. Najubožnejši mej temi magnati ima v lasti okoli 11 tisoč oralov, čistega dohodka po katastru okoli 114 tisoč gold. na leto. Največji veleposestnik na Češkem ima okoli 300 tisoč oralov zemlje, čistega dohodka po katastru čez jeden milijon gold. na leto. In na teh prostorih so velike fabrike, žage, malni, opekarne, apnenice, rudarstva itd. Katoliška cerkev poseduje na Češkem okoli 200 tisoč oralov polja in in gozdov, več fabrik, rudnikov, 51 pivovarn, 19 parnih in več navadnih žag, 21 opekarn, 5 žganjaren.

Hoste je v Avstriji tostran Litve okoli 20 milijonov oralov. Teh host je last čez 1 1/4 milijona onih veleposestev, ki se imenujejo fidejkomisi, ki se ne smejo po lastnikih prodati in imajo skrbeti za to, da se zlahtnemu zarodu zmiraj dobro godi. Čez jeden milijon oralov vse te hoste pa je last katoliške cerkve.

Če bi se češka zemlja delila, kakor smo gori računili, potem bi se iz posesti 362 čeških magnatov napravilo 102 tisoč kmečkih gospodarstev po 26 oralov; iz cerkvenega zemljišča 7400 kmečkih gospodarstev s 26 orali. Da lože računite, čestiti bralci in si delate pojmove o velikosti kakega veleposestva, vzemite na pr. Pletersko grajščino, ta meri okoli dva tisoč oralov. Največ je te grajščine v hosti. Pogance merijo okoli 700 oralov. Zaloška meri okoli 1000, Trebanska je merila okoli 700 oralov. Ali niso take razmere uprav vneboupijoče?

Deželni zbor kranjski.

III. seja dne 21. januarja 1898.

Poslanec vitez Langer je poročal o računskem sklepu dež. vinarske, sadjarske, in poljedelske šole na Grmu za l. 1896. Vse pokritje znaša 13.795 gld. 32 kr., vsa potrebščina 13.945 gld. 34 kr., potrebščina znaša torej za 150 gld. 2 kr. več.

Poslanec Grasselli je poročal o računskih skepih bolniškega, blazniškega, po-

rodniškega in najdeniškega zaklada za leto 1896. in o proračunu bolniškega, blazniškega, porodniškega in najdeniškega zaklada za leto 1896. Proračun izkazuje naslednje: I. Bolniški zaklad. Skupna potrebščina znaša 103.127 gld. Skupno pokritje znaša 27.877 gld. II. Blazniški zaklad. Skupna potrebščina znaša 80.309 gld. Skupno pokritje znaša 11.595 gld. III. Porodniški zaklad. Skupna potrebščina znaša 9338 gld. Skupno pokritje znaša 727 gld. IV. Najdeniški zaklad. Skupna potrebščina znaša 3727 gld. Skupno pokritje znaša 346 gld.

Poslanec Jelovšek je poročal o razdružitvi selske občine Volika dolina in Čatež in nasvetoval, naj se odobri zakonski načrt, kateri določa, da se iz davčnih občin Bregana, Cerina, Čatež, Globočica, Velika Dolina in Koritno obstoječa, v političnem okraju krškem ležeča selska občina Velika Dolina razdruži v dve samostojni selski občini ter se ustanovi iz davčnih občin Velika Dolina, Bregana in Koritno samostojna občina Velika Dolina, iz davčnih občin Čatež, Cerina in Globočica pa samostojna občina Čatež.

Poslanec Ažman je poročal o letnega poročila § 4. „Deželne podpore“. Deželni odbor je v času od 1. januarja do 30. septembra 1897. dal 1290 gld. za pogorelce, 2950 gld. oškodovancem po toči in povodnjih, 1490 za razne druge namene, ter po sklepu dež. zbora v razne kulturne in dobrodelne namene pa razdelil 18.425 gld. Poročevalec je predlagal, naj se županstva s posebno okrožnico opozore, da ne smejo izdajati spričeval v svrhu nabiranja milodarov.

Poslanec Grasselli je poročal o letnega poročila § 7 B, deželni dobrodelni zavodi. Glede stroškov za oskrbovanje kranjskih bolnikov v tujih bolnicah je poročevalec konstatoval, da je bilo l. 1895. v tujih bolnicah oskrbovanih 3861 bolnikov, l. 1896. pa 3572. Stroški za l. 1895. znašali so 92.368 gld. l. 1896. pa 82.312 gld. Poročevalec je predlagal, naj dež. odbor pazi, da bodo tuje bolnice natančno izpolnjevale vse veljavne predpise glede oskrbovanja bolnikov. — Sprejeto.

Poslanec Schweiger je poročal o letnega poročila § 8. C „Deželna kmetijska šola na Grmu“. Predlagal je, naj se vzame poročilo na znanje, naj se dež. odboru naroči, ukreniti vse potrebno, da se začne z namakanjem grmskih travnikov in naj dež. odbor tudi v prihodnje sam nastavlja vse osebe, katero se je doslej prehitro menjavalo.

Poslanec baron Schwegel je rekel, da bode poročilo o enketi pojasnilo razmere grmske šole, da je pa priznati, da je grmska šola urejena po potrebah dolniškega prebivalstva, in da temu prebivalstvu mnogo koristi, dočim se ne ozira dosti na

specijalne gorenjske kmetijske potrebe. Dolžnost dež. zbora je, pospeševati koristi vsega kmetskega prebivalstva. Gorenjske kmetijske razmere so vse drugačne, kakor dolenske. Živinoraja, gozdarstvo, sirarstvo itd. so tiste vednosti, katere so Gorenjcu najprej potrebne in zato je čas, misliti na to, da se poskrbi Gorenjski po njenih posebnih razmerah urejeno kmetijsko šolo. Država podpira take naprave jako izdatno in gotovo tudi deželi kranjski ne odreče primerne podpore v imenovani namen. Stroški za tako šolo bi ne bili veliki. Govornik je predlagal, naj se naroči dež. odboru, naj o stvari poizveduje, naj stopi v dogovor z vlado in naj v prihodnjem zasедanju stavi primerne predloge.

Zbornica je vzprejela resolucijo barona Schwegla, katero sta priporočala poslanca Povše in Ažman.

Dež. glavar Detela je naznanil, da je poslanec Grasselli izstopil iz finančnega odseka, ker je že člen dveh drugih odsekov, in da bi bila v finančnem odseku vsaka stranka zastopana, kakor je bilo dogovorjeno. Deželni glavar je takoj odredil dopolnilno volitev, pri kateri je bil izvoljen poslanec Kalan.

Politični pregled.

Dež. zbor kranjski. Razprave v dež. zboru kranjskem so bile doslej mirne, samo dne 4. februvarja je nastala ostrejša razprava, ko so poslanci narodne stranke predlagali, naj se vlada zavzame za slovenske visokošolce, katerim vsled počenjanja nemških dijakov grozi škoda in nevarnost. V isti seji so poslanci narodne stranke tudi podali predlog, naj se v Ljubljani ustanovi slovensko vseučilišče.

V štajarskem dež. zboru so se Nemci uprli rabi slovenskega jezika. Dr. Dečko je bil stavil neko interpelacijo v slovenskem jeziku. Proti temu so Nemci hrupno demonstrovali, češ, v dež. zboru štajarskem se ne sme slovenski govoriti. Vzlic temu so dr. Rozina in slovenski njegovi tovariši dne 4. februvarja zopet slovenski interpelirali in ker so Nemci zopet razgrajali, so kar najodločneje izjavili, da si svojih pravic ne dajo kratiti.

V koroškem dež. zboru so Nemci predlagali, naj se razveljavijo za Češko in Moravsko izdane jezikovne naredbe. Proti predlogu so govorili vsi trije slovenski poslanci. Ko je posl. Einspieler se skliceval na vseslovenski shod, so Nemci silno razgrajali. Posl. Grafenauer je predlagal premembo volilnega reda. Seve da Nemci te premembe ne bodo izvedli na korist slovenskemu prebivalstvu.

Goriški dež. zbor. Pogajanja mej slovenskimi in italijanskimi poslanci, da se omogoči zborovanje dež. zbora, niso imela uspeha in se torej dež. zbor letos ne snide več.

Istrski dež. zbor. Kar počenajajo istrski Lahi, to presega že vse meje in tudi vladna potrpežljivost presega vse meje dopustnosti. Slovanski poslanci ne smejo v svojem jeziku govoriti. Če se oglase, razgrajajo Lahi na vse možne načine, upijejo in pljujejo z galerije v zbornico. Slovanski poslanci so vedno v smrtni nevarnosti.

Državni zbor namerava vlada sklicati na dan 8. marca. Bode-li mogoče zborovati, je drugo vprašanje, na katero menda tudi vlada ne ve odgovora.

Upor nemških dijakov. Policija v Pragi je ondotnim visokošolcem prepovedala nositi narodnostne čepice in trakove. Vsled tega so se dijaki jeli puntati in so na vseh visokih šolah na Dunaji, v Gradcu, v Pragi itd. siloma preprečili poučevanje. Krivi so tega največ profesorji, kateri zapeljavajo dijake v nemški nacionalizem.

Izdajstvo nemških klerikalcev. V drž. zboru so bili nemški klerikalci zavezniki slovanskih strank. Slovani so jih sprejeli medse, ker so obljubili, delati za narodno enakopravnost. Zdaj so se ti nemški klerikalci v gorenjeavstrijskem dež. zboru izrekli proti narodni ravnopravnosti in za prevlado nemškega naroda nad drugimi. Vse slovanske narodne stranke je to grdo izdajstvo silno razburilo in vse soglašajo v tem, da za nemške klerikalce ni več prostora v slovanski večini, samo kranjski klerikalci opravičujejo izdajstvo nemških klerikalcev. In zakaj? Ker klerikalcem ni nič za narodnost.

Deželni zbori bodo zborovali še kaka dva tedna. Viharji, kateri so nastali v češkem dež. zboru, so se polegli, ali upanja vendar ni, da bi mogel dež. zbor končati svoja dela, kakor jih bodo končali drugi dež. zbori. Vlada komaj čaka trenutka, da zaključi zasédanje dež. zborov.

Nemčija. Nemška vlada je zahtevala od državnega zbora 100 milijonov mark t. j. 62 milijonov glđ., da pokupi posestva na Pruskem bivajočih Poljakov in jih razdeli mej Nemce. Namen temu je, spraviti Poljake iz dežele ali jih ponemčiti.

Francija. Na Francoskem so bili zadnji čas velikanski izgredi proti židom. Nastali so vsled prizadevanja židov, rešiti židovskega stotnika Dreifusa, kateri je bil radi veleizdajstva obsojen na dosmrtno ječo. Gibanje proti židovskim pijavkam rase od dne do dne.

Strah na razpotju.

(Povest iz 17 stoletja, spisal Moric Zvonik.)

(Dalje.)

„He, pa res; jaz sem si jo natanko zaznamoval in se mi lahko veruje: vse tako je opravljena pošast, kakor so menihi tu v kloštru, oblečena v haljo in z dolgo brado obraščena. Jaz bi dejal, duhovni gospod, da bi bilo najbolje, če bi se ona hudoba na kakšen način zarotila ali izmolila kakorsibodi . . .“

Prepričan, da ima pred seboj vraževernega moža, dejal je po kratkem premisleku o. Bonifacij: „Bodite brez skrbi, dal bom še poizvedeti o tem, kar ste mi pripovedovali. Jaz bi dejal, da utegne ona pošast še „meso in kosti“ imeti, in s tem se je iznebil in odpravil bedastega moža.

Prišedši domov, šel je stric Plantek najprve k čevljarju Smôli in mu pripovedoval še gorke novice, da mu je obljubil pater v kloštru, da bode hudoba „zarotil“ ali pa „izmolil“ in sicer tako, da ji za vselej „meso od kosti“ odpade.

III.

Z motikami in z gnojnimi vilami oborožena četica vaških pogumnih možakov sešla se je po Ave Marijinem zvonjenju pod „latnikom“ čevljarja Smôle, kateri je zbranim možakom načeloval z besedo in dejanski. Morali so še nekoga čakati, kajti videti je bilo, da so nekateri že jeli godrnjati: „Kje hudirja se potika stric Plantek, da ga tako dolgo ni; nazadnje postane še figa-mož in še blizo ne bo spak prišel!“

„Čakajte malo, sam poletim k njemu in za noge ga potegnem iz bajte, vraga kilovega“, se zadere sedaj čevljar Smôla in skokoma jo udere k Plantekovi bajti, kjer soseda ošteje, da je počasen kakor polž in da se napravlja, kakor bolnik iz postelje in ne vem še kako.

„Ne gre in ne gre, pa je“, zoperstavlja se z zapovedovalnim glasom Plantekova „stara“, „če hočete nad strahove, pojdite sami; in tudi jaz ukažem, da ostane doma, ker nečem, da bi mi ga strah pohrustal!“

„Molči, kaj si jezik brusiš, baba, jaz grem in grem in je amen v očenašu; ker sem že jedenkrat obljubil, da pojdem, potem se ne umaknem in ti pa moli doma pet očenašov na čast svetemu Juriju, da nam on pomaga hudobo ugonobiti!“ In že je izginil izpred hiše očanec Plantek, in dasi ga je prosila in rotila njegova žena, naj ostane doma — za danes vender ni žene ubogal.

Še jedenkrat pregleda čevljar Smôla zbrane možake, in če se ni pozabilo seboj vzeti blagoslovljeno vodo, oljčno vejico od cvetne nedelje in mrtvaško prst, potem zapove: „Ti Štravs, ker si močen, kakor sedem biričev, in če je treba, tudi udariti znaš, — ti se boš splazil čez strmi klanec okoli in v skrbi imej, da prideš na jeden streljaj na severni strani od razpotja; tam se skrij za hrastov grm. Vidva — Pikec in Pankert pa gresta ob straneh, in ti Plantek po ostaneš pri meni, ker vem, da si nadušljiv ter pihaš, kakor kovaški meh pa korajže imaš malo. Kadar bode te pa zaslišali moj klic „hura“ — tedaj pa uderemo vsi k razpotju in hudobo zvežemo v ta-le žakelj.

Celo uro so že sedeli na preži naši možaki, in že so vgibali, da nocoj ne bo pošasti — kar ugleda stric Plantek s svojimi mačjimi očmi hudobo samo, ki se je ob razpotju čez prelaz kobacala, in pri tem mu je jelo srce udrihati tako močno, kakor veliko kladivo v Muličevi kovačnici.

V strahu se je prekrižal čevljar Smôla ter na tihoma siknil: „Mamka Božja, varuj nas!“ V hipu se je ojačil in — kakor vojaki, kadar naskočijo sovražnika — zakričal je na vse grlo: „Hura!“ V divjem skoku so planili nad pošast in jo z malim naporom zvezali v vrečo, ki jo je nosil stric Plantek, dasi se je nesnaga branila molče, a na vse pretege.

Nepopisno veselje je navdajalo pogumne možake, ko so po kratkem posvetovanju ponosno nesli, ali bolje rečeno vlekli pošast v vreči pred mestno starešinstvo, katero je odredilo stražo, ki ima pošast stražiti, da ne uide; prihodnji dan se pa ima starešinstvo sklicati, ki bode sklenilo kako naj se hudoba kaznuje za brezštevilne napade na mimo razpotja idočé potnike.

(Dalje prihodnjíč.)

Domače in razne novice.

(Sprava na Kranjskem.) Kakor je znano našim bralcem, se je malo pred novim letom sprožila misel, naj bi se obe slovenski stranki v dež. zboru združili v jedno stranko. Klerikalci so že dlje časa močno upili, da narodna stranka sprave neče. To upitje pa je izviralo iz namena, očrnuti narodno stranko. Leta in leta se narodna stranka trudi za to, da bi se obe stranki zjedini na narodni podlagi, a vedno je čula samo odgovor: ni mogoče, sprava bi bila nemoralna, sprava bi bila izdajstvo

katoliških načel. Kaj čuda, če je narodna stranka bila osupnjena, da hočejo zdaj narkrat tisti spravo, kateri je še pred par meseci niso hoteli na noben način. Vzlic temu se narodna stranka ni izrekla proti spravi, dasi je vedela, da jo klerikalci ponujajo samo zategadelj, ker so sedaj popolnoma brez vpliva v deželnem zboru in v deželnem odboru. Narodna stranka je klerikalcem sporočila, da je pripravljena skleniti z njimi spravo tako, da si v svobodnostnih rečeh pridržuje popolno prostost, v vseh drugih stvareh, zlasti v narodnih, pa je pripravljena postopati skupno z njimi, ne da bi jih klerikalci majorizirali. Bomo videli, kaj poreko zdaj klerikalci.

(Cesarjeve jubilejne kolajne.) Mej praznovanjem 50letnega vladarstva našega cesarja dobe vsi častniki in uradniki, ki so služili pod cesarjem Fran Josipom I. vsaj 40 let, zlato kolajno; srebrno dobe oni, ki mu služijo vsaj 20 let; bronasto pa dobe oni vojaki, ki služijo vsaj 7 let. Oni, ki že imajo zlato ali srebrno kolajno za svoje junaštvo, prejemale bodo dotične doklade do smrti in ne, kakor doslej, do konca vojaške službe.

(Novo društvo.) V Črnomlju se je osnovalo slovensko bralno društvo obrtnih zadrug.

(Stipendije za isterske visokošolce) Naučno ministerstvo je ustanovilo 6 stipendij po 500 gld. za hrvatske visokošolce, kateri se hočejo posveti profesuri. Ti stipendisti se nastavljajo na hrvatski gimnaziji, katero ustanovi vlada najbrž v Pazinu.

(Umrl) je v Starem trgu pri Ložu, notar g. Fran Strašek po kratki bolezni v 41. letu. Bodi mu zemljica lahka!

(Pomanjkanje učiteljstva na Kranjskem.) Dasi je koncem preteklega šolskega leta absolviralo moško učiteljske 13 kandidatov-maturantov, posvetila sta se učiteljskemu stanu v resnici samo — dva, vsi drugi so si izbrali hvaležnejši poklic: pri vojaštvu, železnici in pošti, čemur se seveda ni — prav nič čuditi!

(Cistercijani v Zatičini.) Deželno predsedništvo je dovolilo cistercijanom opatije Mehreran, da se sme naseliti v zatiškem samostanu.

(Občinske volitve na Koroškem.) Pri občinskih volitvah v Kotmarivesi so Slovenci v vseh treh razredih propadli. Boj je bil hud in dolgotrajen, nevolja štrašanska, ker denar, denar — ta je zmagal. Dosedanjega župana, vrlega slovenskega moža, M. Prosekarja so nasprotni agitatorji v njegovi hiši napadli in ga hoteli ubiti. Ker jim je v drugem in tretjem razredu predla, kupovali so si glasove po 5 do 20 gld. in le z večino 6 glasov zmagali.

(Samonemške pečate) sta dobili novi mariborski sodišči, okrožno in okrajno, menda v dokaz, da se bode tudi za vlade pravosodnega ministra Rubra nadaljeval sistem Gleispachov. Kaj bi se čudili? Smo pač v Avstriji.

(V laški šoli v Nabrežini) je učitelj Negri obesil na steno šolske sobe na mesto podobe cesarja Franca Jožefa podobo italijanskega kralja. Mej otroke je razdelil zemljevide, po katerih spadajo Trst, Goriška in Istra k Italiji. Vrli učitelj Negri je lahko prepričan, da se mu radi tega ničesar ne zgodi.

(Požar.) 23. m. m. je pustila kajžarica Marija Jordan iz Loke pri Brusnicah svojega 6letnega sina samega doma ter šla k nauku v Št. Jernej. Deček pa je iz-

taknil užigalice, šel pod kozolec ter ga zažgal. Škode je nad 100 gld. — 25. m. m. je nastal ob 1. uri ponoči v hiši kajžarice Jožefe Lavrenčič v Mirni ogenj. Lavrenčičevi je zgorela hiša, hlev in mlatilnica, a sosede so imeli še veliko večjo škodo. Antonu Kolencu je zgorela hiša, hlev, mlatilnica, svinjak, kozolec in vsi pridelki; Antoniji Kramarjevi je zgorel hlev, mlatilnica in pridelki, Francu Strahu pa svinjak, hlev, mlatilnica in krma. Skupne škode imajo pogorelci 4700 gld., a zavarovani so bili samo le za 2000 gld. Ogenj so udušili gasilci iz Trebnjega.

(Smrt pijanca.) Pijančevanju Judani, 44letni oženjeni posestnik Franc Zabavnik iz Sp. Jarš na Gorenjskem je 26. m. m. ves dan popival v gostilnici Franca Žargija. Ker Zabavnik zvečer ni mogel domov, legel je na klop tik peči ter ondi zaspal. Žargi je Zabavnika zaprl v sobo, a naslednjega jutra je našel Zabavnika na klopi mrtvega. Bržčas ga je zadela kap.

(Nesreče.) V Lescah je posestnik Ant. Soklič padel v pijanosti v svojem hlevu pod konja, kateri ga je z nogo udaril po glavi tako, da je Soklič vsled dobljene rane umrl. — V Hotemažah v kranjskem okraju je padla 6letna hči mlinarja Simona Narobeta v potok in utonila.

(Radi izgubljene časti.) V Ivanski vasi v okraju banjaluškem se je usmrtila nedavno dekla Roza Majdanžič. Dan preje sta jo namreč izvabila Jovo Jerkovič in Ilija Tomič na samotni kraj, kjer je Jerkovič oropal deklo njene časti. Vsled tega si je Roza Majdanžič v obupu končala življenje. Jerkovič je že v zaporu.

(Strašna žaloigra v življenju.) V gorenji Šleziji, v Kreuzbergu je živela družine izbornega pedagoga, ravnatelja seminarja, Jänickeja do nedavnega časa v dobrih razmerah. V poslednjem času pa je ravnatelj Jänicke toli obubožal, da se mu je zdelo nemogoče še dalje živeti. Pregovoril je svojo ženo in dva sina, da se umore vsoplenjem plina. Najstarejši sin, ki je 23 let star, pa je svoje rešil. Jänicke in njegovi trije so se peljali na to v Vratislavo, da bi se ondi udušili. Toda najstarejši sin je obvestil odnotno policijo, ki je provzročila, da jih niso sprejeli v noben hotel. Samomorski kandidatje so se vrnili zopet v Kreuzberg, šli ondi v bližnji gozd ter se ondi usmrtili. 18letni sin je ustrelil najprej očeta, potem mater, na to brata in končno samega sebe. Našli so same mrliče.

(Potres v Ambojini) Glavno mesto otoka Ambojine, na vzhodnoindijskem arhipelu je potres popolnoma uničil. 80 oseb je mrtvih ter 200 ranjenih.

(Kuga v Indiji.) Iz Bombaya se poroča, da se je v Sinni pri Nasiku občinstvo uprlo vladnim odredbam proti kugi. Mob je pobil nekaj zdravnikov, zažgal pomožne bolnice, podrli pošto ter porezal brzojavne žice. Vojaštvo je moralo streljati.

(Velika nesreča pri Herne.) Kakor se poroča iz Berolina, se je dogodila pri Herne izredno velika nesreča na železnici. Vlak, kateri je trčil ob drugega, je odtrgal dvema potnikoma glavi, posamezne roke, noge, prsti leže po tleh razmetani. 25 oseb so takoj odpeljali v bolnišnico, veliko pa jih tudi leži pri privatnih ljudeh.

(Nobenega nesrečnega zakona ne bo več.) kajti ameriški profesor Keely je izumil aparat, na katerem je lahko spoznati „dušno sorodstvo“ dveh oseb. Veleučeni profesor namreč trdi, da vej iz vsakega človeka električni vali, in iz moči in kakovosti teh valov je lahko presoditi značaj kakega človeka. To moč in kakovost pa določi aparat, kateri je treba spraviti z dotično osebo v dotiko; aparat dá namreč nekak glas od sebe, kateri je sev pri vsakem človeku drugačen. Ako glasova

dveh oseb harmonično donita, živeli bodeta osebni harmonično, t. j. srečni bodeta, in zopet nasprotno.

(Nesrečno mesto.) Port au Prince, glavno mesto zamorske republike Haiti sta obiskali h kratu dve nesreči. Najprej je pogorelo 800 hiš, mej temi več skladišč, cerkev in hotelov. 3000 ljudi je brez strehe. Dva dni zatem pa se je dogodil hud več minut se ponavljajoč potres, ki je uničil še ono, kar je pustil požar.

(Koliko velja parnikova vožnja v Ameriko?) Nihče bi si ne mislil, kako silno veliko velja jedna vožnja navadnega velikega parnika, ki vozi popotnike iz Evrope v Ameriko. Iz nekega ameriškega časopisa povzamemo nekatere podrobnosti o tem, ki so jako zanimive. Vodnikov se računa na vsakem večjem parniku s kapitanom in častniki vred na 45 do 50. Poleg tega je še kakih 150 mož, ki imajo s stroji opraviti, in še 90 do 100 ljudi, ki opravljajo kuhinjska dela in strežejo popotnikom. Kapitan takega parnika ima navadno 3 do 5000 dolarjev letne plače; drugim nastavljenjem se izplača mesečno povprečno 10.000 dolarjev. Tudi kurivo ne velja malo; parnik „Compania“ porabi vsak dan 500 ton oglja. Stroški za poprave in drugi izdatki tudi niso neznatni. Zavarovalnica sama zahteva za jeden parnik mesečno 50.000 dolarjev; več kot 1.500 dolarjev velja vsak mesec olje in mazilo za stroje. Parnik „City of Rome“ porabi za jedno samo vožnjo na hrani: 13.000 funtov govejega mesa, 5400 funtov kostrunovega mesa, 900 funtov janjetine, 400 funtov svinjskega in telečjega mesa, 2000 funtov svežih rib, 300 kokošij, 160 rac, 50 gosij, 90 puranov, 200 ruševcev, 30 košev zelenjave, 15 ton krompirja, 12.000 jajc, 100 četrtnic mleka in 250 četrtnic smetane. Stroški osem-dnevne vožnje iz New-Yorka do Hamburga znašajo potemtakem do 100.000 gld. Precej denarja!

S čim si nadomestimo bobovo kavo?

(Članek, važen za vsako gospodinstvo.)

(Dalje.)

Sestavine jedil, koje imajo dušek v sebi, oprejemajo se le počasi, jedila pa, katera imajo veliko beljaka v sebi, se s kavo sploh ne strinjajo. Vsled tega vpliva na srce, mišice in na živež je kava posebno nevarno sredstvo ljudem, kateri mnogo delajo z rokami, toraj ravno našim delavcem. Ta šega, takoj zjutraj, ko se je telo po spanju okrepilo, pričeti dan s tem, da se živce takoj oslabi s strupom, kakor je to bobova kava, in se tako zmanjša njihova zmožnost za prihodnje delo. Prvemu dražljivemu učinku, slediti mora po potrebi nekaka oslabelost, tako da je treba kmalu novih dražil za zajuterk, na primer alkohola. Tako se prične dan na zdravju škodljiv način z jutranjo kavo.

Posebno nevarna je pa bobova kava otrokom, kojih živci in organi za prebavljanje se na ta način že zanaprej pokvarijo in oslabe. Kako malo starišev ve, kako škodljivo in za vse življenje nevarno je navaditi otroke na dražila, kakor so to n. pr. bobova kava, pivo, vino itd. S tem se napravi temelj celi vrsti najrazličnejših bolezni. Na vsak način nam je dolžnost, to povdarjati, da je to, v rodovinah tako običajno uživanje kave za ljudstvo pogubonosno.

Zoper zlorabo alkohola se je začelo delovati pa vsem omikanem svetu in sicer poskuša se alkohol pri onih, kateri so na tako draženje živcev navajeni, nadomestiti z drugimi dražili.

V to služijo v boju proti alkoholu (tega imenujejo Grönlandci „ono, vsled česar se izgubi razum“) v prvi vrsti kava in čaj.

Toda strup ostane končno le strup. Ako stvar natančneje premotrimo, ni nadomestitev alkohola s kofeinom ali ona morfija s kokainom veliko razumnejša. Pri pivcih iz navade je pač kava v primeri z alkoholom manjše zlo, toda zlo je vendar le.

Glede na mladi naraščaj bi bilo pač treba resno poskrbeti, da se vse ta dražila

odpravijo iz rednih živil in da se z ozirom na sedanjo ljudsko hrano polagoma poskuša vpeljati kako premeno.

Kar se dosedaj navadnih surogatov tiče, vsled katerih je pač bobova kava ce-nejša, a nikdar pa ukusnejša ali zdravju v prid, morajo se ti pač ravno tako označiti kot higijenično zlo, vsled katerega so ubogi in slabotni najbolj prizadeti.

In ker so ti surogati, ko pridejo v pro-dajo navadno že smleti, izpostavljeni so pri vsem tem že večkrat dokazanemu po-narejanju in zdravju škodljivim primesem.

(Konec prihodnjic.)

Tržne cene v Ljubljani

5. februarja 1898.

	st. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	12 80	Špeh povojen, kgr.	68
Rež, "	9	Surovo maslo, "	80
Ječmen, "	7	Jajce, jedno	3
Oves, "	6 80	Mleko, liter	10
Ajda, "	9	Goveje meso kgr.	64
Proso, "	7 50	Telečje "	62
Koruza, "	6 50	Svinjsko "	64
Krompir, "	2 50	Koštrunovo "	40
Leča, "	10	Piščanec "	45
Grah, "	12	Golob "	17
Fižol, "	10	Seno, 100 kilo	2 14
Maslo, kgr.	90	Slama, "	1 78
Mast, "	70	Drva trda, 4 metr.	7
Špeh svež, "	66	" mehka, 4 "	4

Preklic.

Podpisani sem okoli začetka me-seca decembra 1897 v gostilni gosp. Frana Janežiča, posestnika v Mlinšah, gospoda Fran Janežiča in njegovo so-progo gospo Jožefo Janežič in sploh to občespoštovano rodbino z ostudnimi iz-razi žalil.

Vsled tega izrekam tukaj javno, da so bili vsi moji izrazi neupravičeni in odkritosrčno obžalujem, da sem to storil ter preklicujem vse svoje tedanje navedbe; tudi potrdim, da je bila po-polna resnica vse, kar je g. Damijan Pohlin trdil, da sem govoril.

V Mlinšah, dne 18. januarja 1898.

Lovreno Prestar
posestnik v Mlinšah.

Vizitnice

priporočila

„Národna Tiskarna“.

Loterijske srečke.

Gradeo, 22. januarja.	11, 33, 74, 7, 15.
Linz, 29. januarja.	7, 24, 61, 37, 42.
Brno, 26. januarja.	4, 20, 88, 15, 44.
Dunaj, 22. januarja.	54, 42, 64, 38, 25.
Trst, 29. januarja.	42, 86, 40, 9, 24.
Praga, 1. februarja.	64, 84, 61, 70, 7.

Mestna hranilnica ljubljanska

obrestuje

tudi nadalje hranilne vloge

po 4%

brez odbitka novega rentnega davka.

Dovoljujem si gg. posestnikom naznaniti, da prodajam **predenice prosto deteljo**, ki je potrjena na c. kr. semenskem poskuševališči na Dunaji. — Imam tudi v zalogi **pesno seme, apneno klajo**, ki je zelo važna za uspešno živinorejo in umetno gnojilo, o katerem dajem natančna navodila glede uporabe.

Ivan Gašperlin
trgovec

Št. Jurij pri Kranji, Gorenjsko.

Cukerin

200krat slajši, nego sladkor iz repe

100 tablo za gl. 1 50,
250 " " " 3 50,
500 " " " 6 50.

Cukerin

350krat slajši, nego sladkor iz repe

100 tablo za gl. 2 50,
250 " " " 5 —,
500 " " " 9 —.

Pošilja po poštne povzetji

J. Vojtěch, Nusle-Praga

Ako se pošlje denar naprej, se pošlje blago poštne prosto.

Stotisocero

druzin vsak dan

posebno

rado pije

Živijo!

Kathreiner-Kneippovo sladno kavo

Prosta zdravju škodljivih snovij bobove kave ima edno Kathreiner-Kneippova sladna kava te dišavo in prijetni ukus. Ker pospešuje tek in je lahko prebavljiva, se Kathreiner-Kneippova sladna kava izkazuje že leta jednako dobro za odrasle in otroke. Z ozirom na zdravje in varčnost bi pristne „Kathreinerjeve“ kave ne smelo nedostajati v nobenem gospodinjstvu.

Svari se pred ničvrednimi ponaredbami.

